

Frågor som invånare bör ställa till kommunens ledning:

1. Från hur många hushåll/personer samlas matavfallet och till vilken kostnad?
2. Hur mycket bioenergi och växtnäring finns i matavfallet när det läggs i påsarna?
3. Hur mycket bioenergi och växtnäring finns i matavfallet när det levereras som slurry till biogasanläggning?
4. Vad kostar i pengar och miljöpåverkan
  - papperspåsar
  - transport till tömning av papperspåsar
  - transport av papperspåsar till förbränningsanläggning
  - förbränning av papperspåsar
  - framställning av slurry
  - transport av slurry
5. Hur stor är miljöpåverkan - som även påverkar klimatet påverkan - av
  - Luften**
    - hur mycket påverkar avgaser, partiklar från vägslitage och utsläpp från matavfallet - vid alla transporter från invånare till tömning av papperspåsar, transport av slurry och tillbaka samt transport av papperspåsar till förbränning?
    - hur många % matavfall finns kvar på papperspåsar när de skickas till förbränning?
    - vilka är effekter av förbränning av papperspåsar?
  - Vattnet**
    - föroreningar som nämndes ovan kan vid regn hamna i vatten - hur mycket?
  - Marken**
    - berövas humusämnen/mullämnen och mikroorganismer; båda innehåller bioenergi och växtnäringsämnen som är viktiga för markens bördighet
  - Andra olägenheter**
    - buller
    - vibrationer från tunga fordon - skadar i längden bebyggelse
6. Vilka är effekter på hälsa som till exempel
  - "Organisk damm är vanligtvis definierad som aerosoler eller partiklar av mikrobiellt, växt eller animaliskt ursprung och används ofta synonymt med bioaerosoler. Bioaerosoler kan bland annat vara patogena eller icke-patogena levande eller döda bakterier, mögelsporer, virus, pollen, växtfibrer, komponenter av bakterier, etc. (Douwes et al., 2003)."
  - i hushållen i köket och runt "biotunna"
  - under transporten
  - i förbränningsanläggning
  - i dagens undermåliga biogasanläggningar

Bioaerosoler orsakar: • Infektionssjukdomar • Andningssjukdomar

- Hälsoeffekter: • Toxisk pneumoni • Luftvägsinflammation • Allergisk alveolit • Allergisk astma och rhinit • Akut toxisk alveolit eller "Organic Dust Toxic Syndrome" (ODTS) • Byssinos och långvariga inflammatoriska förändringar i luftvägarna med tryckkänsla i bröstet och hosta • Irritation i ögon och besvär från de övre luftvägarna

De vanligaste symptomen som rapporterats för avfallsinsamlare är: • andningssymtom - irritation i näsan och halsirritationer • luftvägsinflammation - hosta och inflammation i luftvägarna • mag-tarmsymptom - diarré och illamående • andra diffusa symptom - huvudvärk och trötthet

Orsakat av: • endotoxin • svampar, mögel, glukos • aktinomyketer • avgaser
7. Vad kostar detta hushållen i form av avgifter, olägenheter, hälsoproblem och samhällsekonomiska förluster av bioenergi och växtnäring som invånare i slutändan måste betala när det används fossila bränslen och konstgödsel?

OBS! Innovativ hantering av mat- och toalettavfall kommer direkt att påverka nio av de 17 Sustainable Development Goals (2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15) och övriga påverkas indirekt.

[Ann Occup Hyg.](#) 2003 Apr;47(3):187-200. **Bioaerosol health effects and exposure assessment: progress and prospects.** [Douwes J¹](#), [Thorne P](#), [Pearce N](#), [Heederik D](#).